Opłata pocztowa uiszczona gotówką

Nr. 95 | Lwów, Sobota dnia 26 Kwietnia 1924 | Rok XLII

PRENUMERATA: Miesięczn. we Lwowie 6,000.000 mp. z dostawą do domu 6,500.000 mp, z przesyłką w Polsce 6,50.0000 mp, w innych państw. 10,000000 mp

CENA NUMERU 250.000 marek polskich. Na dworcach kolejow. 300.000 mp.

KURJER LWOWSKI

wychodzi codziennie o godzinie 6 rano.

CENY OGŁOSZEŃ: Za wiersz milimetrowy wynosi: Zwycz. za tekstem 8 gr. Nadesłane 29 gr. Nekrologja 15 gr, Na pierwszej kol. 30 gr. Przed kron. i w rubryce „Repertuar" 27 gr. Po kronice i komun. 22 gr. Dział ekonom. 30 gr. Drobne ogł. za każdy wyraz 3 gr. Kupno i sprzedaż 5 gr. Matrym. 6 gr. Posz. pracy 2 gr. Paski na kolumn. tekst. po 27 gr. Ogłosz. zagr. o 50% drożej.

1. złp. = 1,800.000 mp. Ceny ogłoszeń w zł. p. obliczanych po urzędowym kursie franka złotego, podawanego codziennie.

Redakcja: ul. Ossolińskich l. 15. Administracja: ul. Chorążczyzny l. 26. — Telef. redakc. 19. — Konto czekowe P. K. O. 140.561.

Sowiecka nacjonalizacja.

W „republikach" kresowych państwa sowietów dokonywa się niezwykłej doniosłości proces „nacjonalizacji" żywiołów etnicznych. Szczególnie charakterystyczne objawy tego procesu zarysowują się na terenie Ukrainy i Białorusi sowieckiej. Na wymienionych terytorjach przeprowadza się z urzędu nacjonalizację etnicznej masy ukraińskiej i białoruskiej. Najbardziej wydatne znamiona nacjonalizacyjnego kursu to: wyodrębnienie całości terytorjalnych Ukrainy i Białorusi, narodowościowe jednostki wojskowe, wreszcie nacjonalizacja szkolnictwa i biurowości.

Wspomniany proces tai w sobie szereg sił i możliwości, które Polska, bezpośrednio sąsiadująca z sowjetami, musi przewidzieć.

Wstępem do zorjentowania się w charakterystycznem zjawisku, będzie wniknięcie w przyczyny, które spowodowały kurs nacjonalizacyjny oraz w tendencje, któremi kierują się sowjety przy jego realizacji.

Przedewszystkiem zauważyć należy, że do podjęcia nacjonalizacji czuły się sowjety zmuszone zaznaczającym się wzrostem separatyzmu narodowościowego, którego siła przedostała się nawet do zaprzysiężonych sfer komunizmu. Rząd sowjetów, borykając się z pierwszorzędnemi trudnościami skołatanej machiny państwowej, nie mógł ryzykować stłumienia dażności separatystycznych. Postanowił je przeto ująć we własne ręce, nadać im kierunek korzystny dla interesów państwa sowjetów a wreszcie użyć jako pierwszorzednego atutu propagandowego w stosunku do państw ościennych, przedewszystkiem Polski i Rumunji, posiadających na swych terytorjach granicznych znaczne skupienie obconarodowościowe. Szczegół ostatnio podkreślony ma obok znaczenia natury zagranicznej, kolosalne znaczenie w systemie rządów wewnętrznych, bo nacjonalizacja to zarazem skutecznie stosowane antidotum na podrywające się tu i ówdzie ognie niezadowolenia; jest to mamiący haszysz, którego stosowne używanie odwraca uwagę mas od piekących bolączek gospodarczych.

Jak dotychczas, to „nacjonalizacja" stanowi nowe sprawne narzędzie sowjeckiej państwowości.

Oddziały narodowościowe armji, nacjonalizacja szkolnictwa i cerkwi, to skuteczne środki do ugruntowania w umysłach mas Ukrainy i Białorusi ideologji komunistycznej i propagowania świetności i znaczenia radjańskich republik.

Stwierdziliśmy więc, że ujawniającą się energję narodową grup etnicznych, sowjety arcyzręcznie wtłoczyły w ramy państwowych interesów Rosji. Metoda ta niewątpliwie przez długi jeszcze czas może być owocna.

Biorą jednak sowjety pod uwagę i drugą ewentualność systemu nacjonalizacji.

Rozbudzony nacjonalizm, korzystający ponadto w swym rozwoju z pomocy państwa, może na takich terytorjach, zwłaszcza jak Ukraina, przybrać w dalszym swym rozwoju przebieg zgoła odmienny od założeń sowjeckich. Możliwość ta jest tem bardziej uzasadniona, że przy wzroście odrębności i samowiedzy narodowościowej, uwypukli się w świadomości. znacjonalizowanych mas Ukrainy poczucie odrębnych interesów gospodarczych od moskiewskiego centrum, zarysuje się świadomość, że centrum republiki S. S. S. R. żyje wyzyskiem ekonomicznym terytorjów kresowych.

W przewidywaniu tego niebezpieczeństwa, sowjety pilnie baczą na to, by nacjonalizm ukraiński i białoruski obstawić konkurencyjnemi interesami innych nacjonalizmów. Charakterystycznego wyrazu tej tendencji można się dopatrzeć w wynurzeniach Czubara, prezesa Rady komisarzy ludowych Ukrainy sowjeckiej. Oto, jak donosiliśmy we wczorajszym telegramie, sowjety zapowiadają uwzględnienie odrębności wszystkich narodowości na Ukrainie. W silnej liczbie żywioły rosyjskiego po miastach, w elemencie żydowskim i niemieckim, w skupieniach etnicznych czarnomorskich Tatarów, znajdą sowjety ów konkurencyjny współczynnik. Nawet element polski będzie wciągnięty w ten systemat, tembardziej, że liczba jego, bezwzględnie przetrzebiona dotychczasowemi represjami, nie przedstawia już „kontrrewolucyjnego niebezpieczeństwa".

W taki to przemyślny sposób zamierzają sowjety problem nacjonalistyczny przerobić na podatny instrument w ręku kierowniczej, świadomej swych celów siły.

Pozatem mają zawsze sowjety w odwodzie propagandę „zjednoczenia" i gotowe są przy sprzyjających okolicznościach nagromadzoną energję nowych nacjonalizmów zużytkować na zewnątrz.

Że ta ewentualność w konsekwencjach swych może być bardzo obosieczna i obrócić się w zgubę S. S. S. R., to pewne, niemniej z nowym wydaniem ekspanzji imperjalizmu rosyjskiego musimy się zawsze liczyć i odpowiednio na tę możliwość się zabezpieczyć.

Środki po temu ma Polska do dyspozycji, chodzi tylko, by sięgnąć po nie i zacząć je stosować. Temu właśnie zagadnieniu poświęcimy osobne rozważania.

E. R.

—oo—

O naszą wartość w międzynarodowej polityce.

Pos. Thugutt o wynikach swej podróży.

STOSUNEK DO FASZYZMU.

Warszawa 24 IV. Tel. wł. (G) Po powrocie z podróży po stolicach państw europejskich, przyjął pos. Thugutt naszego korespondenta warszawskiego; z wywiadu, udzielonego podajemy co następuje: „Muszę stwierdzić, że w moich wypowiedzeniach się, nie będzie ani pochwały, ani nagany faszyzmu, uważałbym bowiem za wysoce niestosowne wyrażać swe zdanie o stosunkach wewnętrznych społeczeństwa, którego byłem gościem bardzo życzliwie przyjmowanym. Jeżeli kogo interesuje, co uczyniłbym, będąc Włochem, to zaznaczyć muszę, że istota rzeczy leży w tem, co czynię, będąc Polakiem. Mogę co najwyżej wyrazić zadowolenie z tego, że przywódca faszyzmu, który uważa faszyzm za środek zbawienny dla Włoch, nie doradza go bynajmniej Polsce.

POSTAĆ MAC DONALDA.

O pobycie swym w Londynie i rozmowie z Mac Donaldem, pos. Thugutt mówi: „Mac Donald zrobił na mnie wrażenie najzupełniej czarujące, jest to niewątpliwie gentelman w każdym calu i uosobienie najlepszych cech rasy anglosaskiej. Kiedy zapytałem go w pewnym momencie, czy Polska może być najzupełniej spokojną o swe granice, p. Mac Donald odpowiedział z wielką prostotą ale i z wielką zarazem powagą, że Anglja długo namyśla się nim da swe słowo, ale skoro raz je da, wówczas nie ma w świecie siły, któraby ją zmusiła do zmiany stanowiska. Była w tem powiedzeniu może wielka duma, ale było i poczucie mocy oraz uczciwości zarazem".

CO O NAS MYŚLĄ W EUROPIE.

Następnie rozmawiałem z pos. Thuguttem o tem, co o nas myślą w Europie. Niestety, zdaniem pos. Thugutta, Ojczyzna nasza nie należy do najbardziej popularnych krajów w Europie, zdaniem jego — należy dużo pracować, by zbliżyć i zapoznać świat cały z tem, co to jest Polska. — Przedewszystkiem powinniśmy ujawnić naszą samodzielność i większą inicjatywę.

KONIECZNOŚĆ ZAJĘCIA SIĘ SPRAWĄ NARODOWOŚCIOWĄ.

Co się tyczy sprawy mniejszości narodowych, to było to pytanie, od którego każdy Anglik rozpoczynał rozmowę z pos. Thuguttem. — Sprawę mniejszości Anglicy znają bardzo dokładnie, choć o samej Polsce wiedzą znacznie mniej. Pos. Thugutt zapowiedział stanowczo zajęcie się tą sprawą przez klub „Wyzwolenie".

—oxo—

POS. THUGUTT U PREMJERA.

Warszawa. (Pat.) Prezes Rady ministrów przyjął na posłuchaniu posła Thugutta, który zdawał sprawę ze swej podróży zagranicznej. Dalej rektora Uniwersytetu poznańskiego Lisowskiego, wreszcie przedstawicieli Towarzystwa Współdzielni budowlanych.

P. SKRZYŃSKI DELEGATEM DO LIGI NAROD.

Warszawa. 24. IV. Tel. wł. (G) Na jutrzejszem posiedzeniu Rady Min. podpisana zostanie nominacja p. Skrzyńskiego na delegata Polski przy Lidze Narodów.

PROGRAM OTWARCIA BANKU POLSKIEGO.

Warszawa. (AW.) Program uroczystego otwarcia Banku Polskiego d. 28. kwietnia przewiduje: 1) uroczyste nabożeństwo w katedrze. 2) Właściwe otwarcie B. P. w centralnym gmachu PKKP w obecności Prezydenta Rzplitej, przedstawicieli rządu, sfer przemysłowo-handlowych etc. 3) Wieczorem wielki raut.

BANK POLSKI ROZPOCZYNA DZIAŁALNOŚĆ.

Warszawa, (Pat.) Bank Polski podaje do wiadomości, że rozpoczyna swe czynności w poniedziałek d. 28 kwietnia br. o godzinie pół do 11-tej.

Podminowany grunt rokowań sowiecko-angielskich.

Impertynencje Zinowiewa pod adresem rządu Mac Donalda. — Trocki łasi się i grozi. — Lekarstwo na odrodzenie Europy: pogotowie czerwonej armji.

Moskwa. (AW). Na odbywającym się obecnie w Moskwie zjeździe kolejarzy, wygłoszone zostały dwa wielkie przemówienia o sytuacji międzynarodowej. — Jedno przemówienie wygłosił w imieniu III. Międzynarodówki Zinowiew, drugie 19 b. m. w imieniu czerwonej armji Trocki.

Zinowiew wystąpił przeciw twierdzeniu Mac Donalda na konferencji londyńskiej, że obecna konstelacja w Anglji jest dla sowjetów najdogodniejsza. Zinowiew podkreślił, że sowjetom bynajmniej nie zależy na pertraktowaniu z rządem II. Międzynarodówki, albowiem rząd ten, jako typowo mienszewicki, uzależniony jest całkowicie od burżuazji kapitalistycznej. Wobec tego o wiele wygodniej byłoby pertraktować z samą burżuazją. Zinowiew nie jest przeciwnikiem pożyczek zagranicznych, uważa jednak, że warunki postawione sowjetom przez bankierów angielskich są nie do przyjęcia i jeśli rzeczy brać poważnie, to w takim razie już dzisiaj na konferencji londyńskiej można postawić krzyż.

Trocki natomiast podkreślił, że najważniejszem zagadnieniem chwili obecnej są rokowania londyńskie. T. dowodzi, że udzielenie pożyczki bolszewikom byłoby korzystne dla angielskich mas robotniczych, ponieważ Anglja nie posiada obecnie odpowiednich rynków zbytu, a rynkiem takim stać się może Rosja. Trocki podkreśla krótkowzroczność polityki gospodarczej Ameryki. — Gdyby Ameryka zdecydowała się na finansowanie odbudowy, to z tytułu takich pożyczek wszyscyby spłacili swe zobowiązania, w tej liczbie i rząd sowiecki. Dzięki pożyczce zagranicznej, związek sowiecki w ciągu kilku lat mógłby dojść do rozkwitu. Bez tej pożyczki tempo rozwoju będzie znacznie wolniejsze i potrwa przynajmniej 10 lat. Obecny okres historyczny jest okresem zmagania się Ameryki z Europą i z walki tej Europa wyjdzie zwycięsko tylko wówczas, jeżeli stworzy Europę, połączoną drogą solidarności robotniczej. Ameryka liczy się z niebezpieczeństwem rewolucyjnem Europy. Wewnętrzne stosunki europejskie nie rokują też lepszej przyszłości. Położenie Europy jest niepewne i dlatego nie należy optymistycznie patrzeć na wyniki konferencji londyńskiej. Trocki podkreślił, że położenie Europy wymaga skoncentrowania uwagi i energji bolszewików dokoła czerwonej armji.

Ameryka zgłasza udział w odbudowie Europy.

Echo oświadczenia prezydenta Coolidge. — Pożyczka dla Niemiec. Stanowisko Francji.

Paryż. (Pat.) W związku z ostatnią mową prezydenta Coolidge w paryskich kołach półoficjalnych zaopatrują wzmiankowaną mowę prezydenta Stanów Zjednoczonych w następujący komentarz. Szczególnie duże znaczenie zdaje się posiadać oświadczenie prezydenta, że kapitał amerykański będzie mógł wziąć udział w akcji odbudowy Europy, przyczem oświadczenie to bezwątpienia dotyczy sprawy pożyczki niem. w wysokości 800 miljonów marek złotych, połowa której to sumy ma być subskrybowana w Ameryce. Ten sposób staje się coraz bardziej pewnym, że współdziałanie Ameryki w zrealizowaniu planu rzeczoznawców przybierze formy pomocy praktycznej i skutecznej. Pozytywne zajęcie się Stanów Zjednoczonych sprawami Europy komentują dalej półoficjalne koła francuskie miałoby zarazem ten skutek, że Stany Zjednoczone weszłyby niejako do szeregu wierzycieli niemieckich i w ten sposób stałyby się odpowiedzialne nietylko wobec państw Europy ale również i wobec Ameryki. Również doniosłe znaczenie posiada oświadczenie prezydenta Coolidge iż po uregulowaniu sprawy odszkodowań można będzie przystąpić do rozpatrzenia programu rozbrojenia powszechnego, które również jest dla Francji pożądane, gdyż wówczas będzie ona mogła przy poparciu Ameryki wyjaśnić przed opinją całego świata, jakie są nakazy dyktowane potrzebą zapewnienia jej bezpieczeństwa, podobnie jak wyjaśniła już jakie są jej nicodzowne potrzeby w zakresie odszkodowań.

—x—

Tragedja krakowska przed forum sądowem.

Zapowiedź rozprawy. — Akt oskarżenia. — Poczet oskarżonych.

Kraków. (AW). Rozprawa przeciw uczestnikom rozruchów listopadowych rozpocznie się 2 czerwca. Dziś w godzinach porannych prowadzący śledztwo w sprawie tych zajść sędzia wręczył akt oskarżenia wszystkim obwinionym o udział w zajściach listopadowych. Akt ten obejmuje 76 stron pisma maszynowego. Prokuratoria oparła akt oskarżenia na fakcie ciężkiego położenia klasy robotniczej i urzędniczej oraz wzrastającej za czasów poprzedniego rządu drożyźnie i dewaluacji, podając te momenty jako motywy popełnienia czynu.

Jan Stańczyk, poseł Klemensiewicz, poseł Hofman, urzędnik Kasy chorych Jaroszewski oskarżeni są o to, że przez swój rozkaz lub poradę spowodowali, że niewyśledzeni sprawcy stawili opór zarządzeniom województwa, zakazującym zgromadzeń i pochodów. Wszyscy oskarżeni oświadczyli, że nie wnoszą sprzeciwu i mają obrońców, których im wyznaczyła P. P. S.

W najbliższym czasie, na mocy nowej ustawy, będą wypuszczeni na wolność wszyscy ci, którzy oskarżeni są o dalszy udział w rozruchach, tak, że w aresztach pozostanie tylko 5 oskarżonych, a mianowicie: 1) Stanisława Firecka, służąca, 2) Stanisław Zając, piekarz, 3) Józef Redlich rzeźnik, 4) Leon Fuchs, asystent pocztowy, 5) Jan Widliński, rytownik.

Dziś odbyło się w sądzie losowanie sędziów przysięgłych kadencji czerwcowej, w czasie której odbędzie się rozprawa o zajścia listopadowe.

Rozprawa wojskowa w sądzie wojsk. przy ul. Montelupich rozpocznie się 19 maja. Jako oskarżeni staną dowódcy oddziałów asystencyjnych, które dały się rozbroić.

—x—

ODZNACZENIE PREMJERA GRABSKIEGO.

Warszawa. (AW.) Kapituła orderu „Orła Białego" na specjalne życzenie Prezydenta Rzeczypospolitej uchwaliła nadać w d. 3. maja premierowi Grabskiemu odznakę tego orderu w uznaniu zasług położonych nad sanacją skarbu

KOLEJE PRZEDSIĘBIORSTWEM HANDLOW.

Warszawa. (AW.) Dzienniki podała, że 2 maja odbędzie się narada międzyministerjalna w sprawie przetworzenia kolei polskich w przedsiębiorstwo handlowe, oparte na zasadach samowystarczalności.

SOJUSZ CZESKO-WŁOSKI?

Paryż. (Pat.) Praski korespondent „Matina" donosi, że podróż Massaryka do Włoch ma na celu zawarcie sojuszu między Czechosłowacją a Włochami, wskutek czego zostanie równocześnie dokonane przyłączenie się Czechosłowacji do przymierza włosko-jugosłowiańskiego. Nowy sojusz będzie się opierał na tych samych podstawach co traktat francusko-czeski.

—x—

SKŁAD POLSKO-CZECHOSŁOWACKIEJ KOMISJI DELIMITACYJNEJ.

Kraków. (Pat.) W skład komisji delimitacyjnej polsko-czecosłowackiej, która zacznie swe obrady 25 bm. wchodzą pułk. armji francuskiej Uffler jako przewodniczący Komisji. Ze strony polskiej komisji granicznej prof. Goettel i major Romaniszyn, ze strony czechosłowackiej komisarz graniczny szef sekcji w ministerstwie robót publicznych Roubik i radca ministerjalny Dubich. Nadto w obradach wezmą udział przedstawiciele ministerstwa spraw zagranicznych radca min. dr. Babiński i sekretarz legacyjny Jan Grzymała-Grabowiecki, przedstawiciel min. spraw wewn. p. Aleksander Weyna i przedstawiciel min. skarbu dyrektor Raczyński, odnośni przedstawiciele zainteresowanych min. czechosłowackich, a wreszcie personal techniczny obu delegacji delimitacyjnych pod przewodnictwem inż. Gryglaszewskiego ze strony polskiej i inż. Wyerki ze strony czechosłowackiej. Głównym przedmiotem obrad będzie przygotowanie umowy protokolarnej w sprawie Jaworzyny i pogranicza Spiskiego, która to umowa wedle decyzji Konferencji Ambasadorów będzie stanowiła integralną część decyzji ustalającej granicę na terytorjum Spiszu.

URATOWANI.

Warszawa. (AW.) Na zasadzie umowy o wymianie więźniów politycz. między Polską a Rosją sow. wracą 26 bm. do kraju 117 więźniów Polaków z Rosji. W Warszawie powstał już komitet przyjęcia powracających.

Wieczór recytacyjny Wandy Siemaszkowej.

Wszyscy, którzy przybyli onegdaj do sali ratuszowej usłyszeć recytacje Wandy Siemaszkowej, byli niezawodnie wdzięczni sami sobie, że tego nie zaniedbali. Wieczór był nietylko zajmujący, ale także przyniósł nam wiele ciekawych niespodzianek. Może przypuszczali niektórzy, że wielka artystka, powiódłszy nas swym głosem w najgórniejsze trefy poezji, trzymać nas będzie chciała przez cały wieczór na niedostępnych dla wielu wyżynach — może i pewna obawy przed wstępowaniem na niewygodne niejednemu koturny, sprawiła, że sala nie była tak zapełniona, jakby należało.

Ale okazało się, że Siemaszkowa nastroić się umie znakomicie nietylko na ton rzewnej liryki, czy wzniosłego tragizmu. Jej recytacje drobnych utworów najmłodszej poezji tętniła takim tupetem i humorem, błyskała tysiącem niespodzianych efektów głosowych, oryginalnych pomysłów i sztuczek, że życie tych dziwnych błyskotek zdawało się zaczynać dopiero w interpretacji tej artystki.

Pierwszą część wieczoru poświęciła Siemaszkowa tajemnicom poezji medjumicznej, tworzonej w transach przy pomocy ckierki przez dwa osobliwe media: p. Reichmanównę i p. Domańska, rzekomo za dyktandem wielkich duchów z zaświatów: Wyspiańskiego, Słowackiego, Krasińskiego, Mickiewicza. Utworom tym niezbadanemi drogami natchnienia powstałym, odmówć trudno stylu i tonu, pokrewnego arcydziełom mistrzów, których mają być echem, mimo, że nie uderzają właściwą im siłą wyrazu i genjalnością myśli.

Z odczytanych poezji Marji Kazeckiej szczególny sukces odniosły „Listy o nim". Szereg wygłoszonych przez artystkę utworów Ziembickiej i Kossak-Pawlikowskiej — to barwne błyskotki, obrazki świetnie chwytanych „na gorąco" wrażeń mocne w tonie, oryginalnie śmiałe w wyrazie; „Dom ojcowy" Zabojeckiej jest pięknym, o głęboką myśl opartym poematem. Zakończyła Siemaszkowa przedziwną balladą Zegadłowicza, malującą życie cyganów, którą ortystka wygłosiła, a raczej „odśpiewała" z ogromną wyrazistością i polotem.

Ulubionej artystce, która tak ofiarnie rzuca perły swego talentu na zasilenie humanitarnych i dobroczynnych celów (dochód z wieczoru był przeznaczony na rzecz wdów i sierot po dziennikarzach) — urządziła publiczność gorącą owację.

M. H.

—x—

Wstrząsająca katastrofa kolejowa.

Szczegóły katastrofy. — Między ofiarami Helferich. — Pożar pociągu.

Chiasa. (Pat.) Oba pociągi pospieszne, które zderzyły się, były przepełnione podróżnymi. W pociągu z południa wedle relacji urzędu paszportowego było bardzo wielu codzoziemców. Wśród włoskich podróżnych znajdował się także poseł włoski w Kopenhadze Della Tore ze swym sekretarzem. Ogółem pociągiem z południa jechało około 250 osób. Dwa pierwsze wagony niemieckie stanęły natychmiast w płomieniach. Z pierwszego wagonu uratował się tylko jeden podróżny.

Berlin. (Pat.) Wśród ofiar katastrofy kolejowej znajduje się prawdopodobnie znany polityk niemiecki Helferich, który wraz z żoną powracał z Włoch. Istnieje przypuszczenie, iż znajduje się on wśród ofiar katastr. Rozpoznanie zwłok wskutek całkowitego zwęglenia jest bardzo trudne. Wedle opowiadania podróżnych wagonami niem. jechali przeważnie Niemcy, gdyż były to wagony bezpośredniej komunikacji pomiędzy Berlinem a Medjolanem. Wagony te były oświetlone gazem, w czasie zderzenia się pociągu zbiornik gazowy eksplodował. Generalna dyrekcja koleji szwajcarskiej zamierza domagać się na najbliższej konferencji kolejowej międzynarodowej wyłączenia z ruchu międzynarodowego niemieckich wagonów oświetlonych gazem.

Berno. (Pat.) Wedle ostatnich wiadomości, były minister Rzeszy Helferich znalazł śmierć podczas katastrofy kolejowej pod Bellinzoną. Zginęła również jego matka.

Bellinzona 24 IV. Dyrekcja koleji szwajcarsk. ogłasza następujący urzędowy komunikat o katastrofie gotarskiej. Około g. 2.30 nad ranem dnia 23 bm. nastąpiło koło zwrotnicy pierwszej dworca przetokowego St. Paulo zderzenie wypuszczonego o g. 2.28 z Bazyleji pociągu nr. 51 B, kursującego zgodnie z rozkładem jazdy na linji Frankfurt-Bazylea-Medjolan-Genua z pociągiem nr. 70, ciągnącym również dwa wagony z Frankfurtu. Oba pociągi miały po dwie maszyny. Przy pociągu nr. 51 stanął w płomieniach pierwszy wagon za tenderem 4-osiowym I. i II kl. mający bezpośrednie połączenie z Medjolanu przez Bazyleję oświetlony gazem. Podróżni jadący tym wagonem spalili się. Następnie 4-osiowy wagon I. i II. kl. mający bezpośrednie połączenie z Medjolanu również spłonał, jednak jadący nim podróżni zdołali się uratować. Dotychczas umieszczono w szpitalach 7 osób ciężko rannych. Z obsługi kolejowej zostali zabici 2 kierownicy i 3 palacze, rannych jest 2 kierowników i 4 palaczy. Szkody materjalne bardzo wielkie. Medjolański kurjer przybył do Chiasso z jednogodzinnem opóźnieniem i natychmiast ruszył w dalszą drogę. Przyczyną nieszczęścia było to, że personal pospiesznego pociągu Bazylea-Medjolan nie zwrócił uwagi na zamknięcie wjazdu do Bellinzony. Zwrotnica była nastawiona prawidłowo. Oba pociągi miały po 2 maszyny elektryczne, które najechały na siebie w pełnej chyżości. Pierwsze lokomotywy obu pociągów wyrzucone zostały naprzód w górę a następnie upadły w poprzek toru. Oba pomosty maszynistów zgniecione. Maszynista, który poniósł winę, zginął na miejscu. Najwięcej ofiar jest w obu spalonych wagonach. Z niemieckiego wagonu pozostały tylko osie z kołami, z wagonu włoskiego pozostało kilka ścian. Oba pociągi były niesłychanie przepełnione. Wśród włoskich podróżnych było kilka studentów jadących na uniwersytet niemiecki.

——oxo——

Ratujmy zdrowia przyszłych nauczycielek.

Otrzymaliśmy następującą odezwę do duchowieństwa, ziemiaństwa i nauczycielstwa polskiego:

Wierni tradycji Komisji Edukacyjnej stawiającej jako cel dla szkoły polskiej wychowanie ludzi, którymby było dobrze i z którymi byłob - dobrze", zwracamy się do zawsze ofiarnego polskiego Duchowieństwa, Ziemiaństwa i Nauczycielstwa z gorącem wezwaniem, by raczyli przyjść nam z pomocą w zamierzeniu mającem na celu podniesienie stanu zdrowotności młodzieży przygotowującej się do zawodu nauczycielskiego. Wiadomo powszechnie, że szeregi nauczycielskie zasilają w znacznym procencie kobiety, które mają z usposobienia swojego najwięcej danych na wychowawczynie dziatwy. Muszą to być jednak kobiety zdrowe, bo zawód nauczycielski wymaga wielkiego wysiłku. Tymczasem warunki wojenne i powojenne trudności wytworzyły takie stosunki, że zwłaszcza w większych miastach jak we Lwowie stan zdrowia młodzieży szczególnie żeńskiej budzi poważne troski. Chcąc zaradzić złemu Dyrekcja I. Państwowego Seminarjum żeńskiego im. A. Asnyka (ul. Sakramentek l. 7) wraz z Kołem Rodzicielskiem zawiązanem przy tym zakładzie pragnęliby umieścić po wsiach na czas feryj wakacyjnych pewną ilość wzorowych a wyczerpanych pracą uczennic. Z pomocą mogą nam przyjść przedewszystkiem sfery ziemiańskie i nauczycielskie zgłaszając na ręce Dyrekcji Zakładu (ul. Sakramentek l. 7) gotowość przyjęcia na czas feryj jednej lub dwu uczennic. W akcji tej wiele może nam pomódz Duchowieństwo udzielając moralnego poparcia a ewentualnie i materjalnego przez datki i ofiary. Kandydatka seminarjum przebywając na wsi zyska na zdrowiu, pozna warunki przyszłej pracy nauczycielskiej i z pewnością spłaci dług zaciągnięty w gościnnym domu polskim.

Dr. Karol J. Nittmann, dyrektor; **X. Dr. E. Baziak** katecheta; **Stanisław Olpiński** przewodniczący Koła Rodzicielskiego.

POSEŁ POLSKI W BERLINIE.

Berlin. (Pat.) Minister Olszewski przybył tu 24 bm. i objął funkcje posła polskiego.

POLACY NA LIŚCIE WYBORCZEJ W NIEMCZECH.

Berlin. (Pat.) Na wczorajszem posiedzeniu gł. Komisji wyborczej, zatwierdzono listę państwową mniejszości narodowych w Niemczech. Na listach tych figurują następujący Polacy: dr. Jan Karczmarek, sekretarz Związku Polaków w Niemczech, Stanisław Sierakowski, poseł do sejmu, ks. Bolesław Domański i Andrzej Zydor.

Cześć poległym lotnikom.

Z odezwy, ogłoszonej onegdaj w Warszawie, wyjmujemy ustępy następujące:

Najpotężniejszą zdobyczą XX wieku jest podbój powietrza.

Wiedzą o tem wszystkie narody i dlatego otaczą ą lotnictwo szczególną pieczą, nie szczędząc wysiłków na jego rozwój. Wszędzie obok rządowych, prywatnemi środkami osiągane bywają znakomite wyniki, zabezpieczające lotnictwu stały postęp i rozwój.

Polska zajmuje w tem dziele powszechnego wysiłku i współzawodnictwa jedno z miejsc ostatnich. Naród polski w trosce o bezpieczeństwo własne, o spokój swoich miast i wsi, musi narówni z innemi narodami wytężyć swoje siły, aby dorównać przynajmniej najbliższym sąsiadom w ich zdobyczach napowietrznych. Praca ta ciężka, wymagająca nietylko materjalnych ofiar lecz nie tety i ofiar w życiu ludzkiem. Młode lotnictwo polskie ofiar tych poniosło już długi szereg. Polskie wojska aeronautyczne w czasie walk o niepodległość ojczyzny straciły 27 proc. osobowego składu latającego. Ubyło z ich szeregów znajdując śmierć chwalebną, 120 polaków oraz 3-ech oficerów amerykańskich z 7-ej Eskadry lotniczej im. Kościuszki.

Czcząc pamięć poległych rodaków i oddając hołd bohaterstwu i ofiarności synów wielkiego zaprzyjaźnionego z nami narodu amerykańskiego, zwracamy się do społeczeństwa polskiego z gorącem wezwaniem, aby, współdziałając obronie Ojczyzny, otoczyło opieką wojskowe i prywatne lotnictwo polskie. Przedewszystkiem jednak, pragnąc, aby przyszłe pokolenia, pomne poniesionych przez naród ofiar, zdawały sobie w czasach pokoju sprawę z obowiązku czuwania i nie szczędziły sił dla dźwigania i rozwoju lotnictwa polskiego, chcemy uczcić widomym pomnikiem chwały tych, którzy pierwsi życiem swojem i śmiercią bohaterską zapisali imię Polski w rocznikach Aeronautyki.

Pomnik, dzieło art. rzeźbiarza prof. Edwarda Wittiga, wyobrażający w bronzie odlaną postać lotnika, wspartego o śmigło, stanie w Warszawie na placu Unji Lubelskiej. Na granitowym cokóle wysokości około 5 metrów, wyryte zostaną nazwiska wszystkich poległy h śmiercią lotniczą polaków i amerykanów.

W głębokim przekonaniu, że przyczynienie się do wzniesienia tego pomnika jest potrzebą każdego serca polskiego, prosimy wszystkich rodaków o składanie na ten cel ofiar.

Komitet Budowy Pomnika ku czci poległych lotn ków. Protektorat honorowy: Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Wojciechowski Stanisław. Komitet Wykonawczy: Prezes: poseł Dąbski Jan, wiceprezesi: redaktor Dębicki Zdzisław, generał Macewicz Gustaw.

Ofiary należy składać na rachunek Komitetu w P. K. O. konto czekowe Nr. 30.299.

Spostrzeżenia meteorologiczne

Obserwatorjum astronomicz. Politechniki Lwowsk.

z dnia 24. kwietnia 1924.

	7 rano	1 popoł.	9 wiecz.
Ciśnienie powietrza . .	731·2 mm	732·5 mm	733·8 mm
Temperatura .	+ 1·6°C	+ 5·0° C	+ 5 4° C
Kierunek wiatru	W	W	W
Prędkość wiatru (w kilom. na godzinę) .	14	16	—

Temperatura najwyższa + 7·8, najniższa — 1 3.

Godziny podane według południka lwowskiego (np. 7 godz. lw. = 6 g. 24 m. środk.-europ.).

Oznaczenia kierunków wiatru: N=północ, E=wschód, S = południe, W = zachód.

Uwaga: zmienne zachmurzenie, rano nieznaczny śnieg.

——oo——

KRONIKA.

Kalendarzyk.

Dziś rz. kat. Marka Ew.; gr. kat. Piatok Wełyki. Jutro rz. kat. Kleta i Marcel.; gr. kat. Subota wełyka. — Wschód słońca 4·14; zachód 6·29.

Teatr Wielki.

Piątek „Żona Hassana Agi" Ogrizowica (premiera).
Sobota o 3·30 popoł. „Damy i huzary" — wieczór „Żydówka" (jubileusz Jeleńskiego).
Niedziela o g. 3 „Straszny dwór" — wieczór „Żona Hassana Agi".

Teatr Mały.

Piątek „Świderek".
Sobota „Bęben".
Niedziela „Świderek".

Teatr Nowości.

Piątek, sobota „Madi".
Niedziela „Księżniczka Olala" (po raz ostatni).

Teatr Bagatela.

Prolog — St. Grabowska — M. Mirski — The Kàys, B. Bronowski. „Symulanci", farsa. Początek o godz. 8 w.

Kino „APOLLO". Dziś: „Jak w raju" (zimowe obrazy gór).

Kino „Kopernik" i „Marysienka". „O cześć kobiety" z Lucy Dorain w roli tytułowej.

Ze Lwowa.

— **Wypłata emerytur za maj 1924.** Izba skarbowa we Lwowie ukończyła 19 b. m. wysyłkę ostatnich przekazów czekowych na pensję majową wraz z przypadającymi dodatkami drożyźnianemi dla emerytów, wdów i sierót z terminem wypłaty 2 maja 1924.

— **Komitet Budowy Gimnazjum im. Komisji Edukacyjnej w Brzuchowicach** składa serdeczne podziękowanie za bezinteresowny udział w koncercie południowym dnia 13 kwietnia br. przedewszystkiem W. P. Wandzie Siemaszkowej, jak również PP. Koryłko Łamnickiej, Szłapakównej Zborowskiej, Ern. Müllerowi, B. Wolskiej oraz Tow. śpiew. „Lutnia Macierz", a ponadto Dyrekcji teat u za poczynione ulgi techniczne w Teatrze Wielkim.

— **Uroczystość poświęcenia kamienia węgielnego pod dom funkcjonarjuszów miejskich**, budowany kosztem miasta przy ul. św. Marcina, odbędzie się w sobotę 26 b. m. o godz. 9.30 rano.

— **Poświęcenie sztandaru ochotn. straży pożarnej.** W czasie wojny sztandar lwowskiego Towarzystwa ochotniczej straży pożarnej „Sokół“, które ma chlubną kartę w dziejach pożarnictwa, zginął bez śladu. Obecnie zdobyła się drużyna strażacka z wielkim trudem na sprawienie sztandaru nowego i w niedzielę 27 b. m. o godz. 8 rano w kościele OO. Karmelitów nastąpi poświęcenie tego sztandaru. Po nabożeństwie odbędzie się defilada przed nowym sztandarem i pochód pod pomnik Mickiewicza.

— **Ćwiczenia rezerwowych oficerów i szeregowych** ze względów oszczędnościowych nie są w bieżącym roku przewidziane.

— **Echa afery gumowej przed sądem.** Wczoraj w dalszym ciągu odbywała się odroczona przed tygodniem rozprawa przeciw Stankiewiczowi i Rosenmanowi o współwinę w zbrodni nadużycia władzy urzędowej, popełnionej w roku 1919, przy dostawie gum i przyrządów automobilowych dla armji gen. Iwaszkiewicza. Przesłuchano wczoraj dwóch świadków i odczytano zeznanie pułk. Dalbora, który nie mógł przyjechać z Torunia na rozprawę z powodu choroby. Zeznania tych świadków są na ogół korzystne dla sprawy, związanej z obciążeniem obu oskarżonych. Popołudniu zamknięto postępowanie dowodowe i przedłożono ławie przysięgłych pytania. Dziś w południe zapadnie wyrok.

— **Obowiązek zgłaszania przypadków śpiączki.** W myśl rozporządzenia min. spraw wewn. podlegają obowiązkowi donoszenia wszystkie przypadki zachorowań na śpiączkę epidemiczną (Encephalitis lethargica).

— **Fałszywe miary i wagi.** Tutejszy oddział walki z lichwą przeprowadził znowu rewizję miar i wag w 11 sklepach, przyczem się okazało, że wszystkie wagi i miary były fałszywe. Wskazanem by było, żeby ogłoszono nazwiska tych fałszerzy celem ochrony konsumentów przed wyzyskiem.

— **Krwawa bójka.** Przechodząc ul. Kętrzyńskiego Wawrzyniec Humeszek i Jakób Magirowski będąc w stanie podpitym, zaczepili bez powodu Józefa Boblaka, zam. przy tej ulicy pod l. 23 i po krótkiej wymianie słów, pobili go tak silnie, że odwieziono go ciężko pokaleczonego i ze złamaną nogą do szpitala. Obu napastników ujęła policja.

— **Włamywacze przy pracy.** Ubiegła noc obfitowała w wyprawy złodziejskie na cudze mienie. Do tkalni firmy „Len Polski“, mieszczącej się przy ul. Gródeckiej l. 121, dostali się za pomocą wytrychów złodzieje i zabrali wielką ilość towarów. — Podobnie dokonano włamania do fabryki mydła dra Fryderyka Melińskiego przy ul. Marcina l. 22, skąd skradziono wszystkie pasy transmisyjne miljardowej wartości. — Trzecią kradzież z włamaniem dokonano znów w magazynie Wikola, mieszczącego się przy ul. Bogusławskiego l. 9, skąd wynieśli niepostrzeżenie kilka worków cukru, wartości dotychczas nieobliczonej.

— **Kradzież kosztownej biżuterii.** Policja aresztowała wczoraj 52-letnią Annę Mielnik, zajętą ostatnio jako kucharka u majora W. P. dra Adama Kurca, zam. przy ul. Jagiellońskiej l. 1, jako podejrzaną o kradzież złotej broszki z brylantami i branzoletki również z brylantami łącznej wartości 2.000 dolarów a należące do teściowej służbodawcy Marji Kwiatkowskiej. Zaginioną biżuterję dotychczas odnaleść nie zdołano.

Z całej Polski.

— **Biskup Bandurski do Strzelców.** Ukochany przez żołnierza polskiego ks. biskup Władysław Bandurski, wystosował na ręce prezesa głównego zarządu związku strzeleckiego dr. K. Dłuskiego, następujące pismo: „Miłą i cenną jest dla mnie pamięć strzelców, wyrażona jednomyślną uchwałą walnego zjazdu z dnia 24 lutego b. r. i pismem z dnia 29 tegoż miesiąca. Pamięć ta odnosi się do pracy, która łączy ściśle obywateli, przejętych gorącą miłością Ojczyzny i głęboką troską o wzmocnienie państwowego bytu, bezpieczeństwa, powagi i potęgi Polski. W takiej pracy jestem zawsze z Wami. Władysław Bandurski, biskup“.

— **Zjazd związku górników polskich** odbędzie się w Krakowie 3 4 i 5 maja. Podczas zjazdu nastąpi otwarcie nowego domu górników.

— **Wicewojewodą krakowskim** został dr Zdzisław Wawrausch, naczelnik wydziału w Krakowskim urzędzie wojewód kim.

— **Komitet Daru Narodowego** pod przewodnictwem Prez. Rzplitej z udziałem pp. Grabskiego, Rataja, Trampczyńskiego i innych opublikował odezwę, nawołującą do ofiar na Dar Narodowy dla potrzeb organizacyj oświatowych, Macierzy Szkolnej, Tow. Czytelń Lud. i T. S. L. (AW.)

— **Banknoty złote.** 28 b. m. ukażą się w obiegu nowe banknoty złote w odcinkach po 5, 10, 50, 100 i 500 złotych. Z wyjątkiem banknotów 5-cio złotowych, które posiadają wizerunek ks. J. Poniatowskiego, pozostałe noszą rysunek T. Kościuszki. Na wszystkich widnieje data 28. luty 1919 i podpisy: Karpiński i Chamiec.

— **Płace urzędników państwowych za maj** wypłacone zostaną w złotych. Jedynie w miejscowościach, do których nowa waluta nie zdąży dotrzeć, pensje majowe będą wypłacone w markach. Przy wypłacie złotemi mnożne ustalono na 0.36 zł. (t. j. na 36 groszy), zaś przy wypłatach markowych na 648.000 mk. Bez względu na wprowadzenie waluty złotej, obliczenia komisji statystycznej będą nadal uwzględniane.

— **Kursy wakacyjne.** W r. b. odbędzie się przeszło 200 kursów wakacyjnych dla nauczycielstwa szkół powszechnych, w szczególności: 25 dla nauczycielstwa kwalifikowanego i 182 dla niekwalifikowanego (w tem 64 tak zw. początkowych dla nauczycielstwa kwalifikowanego i 182 dla niecielstwa odbędzie się 6 kursów tak zw. ogólnopolskich: w Krakowie humanistyczny i polonistyczny, w Kaliszu o Polsce współczesnej, w Warszawie — fizyko-matem., w Poznaniu — przyrodniczy (biol.), w Warszawie — matematyczny. Kursy przygotowawcze do wyższego kursu nauczycielskiego przewidziane są jak dotąd: fizyko-matem. końcowy w N. Sączu, robót i rys. w Grybowie, humanistyczny w Łodzi i fizyko-matem. w Poznaniu. Od dnia 3 lipca będzie uruchomionych ogółem 125 kursów, od 4 sierpnia — 74; pozostałych 8 kursów rozpocznie się w połowie lipca. — Zapisy do 1 maja br.

— **Nowy nietakt endeckiego organu.** „Gazeta Warszawska“ wita w artykule wstępnym Zjazd nauczycieli polonistów, podkreślając rozkwit polonistyki w Polsce. Artykuł dowodzi, że nauka i życie wystawiły na sztych, narzuconego szkołom przez pedagogów ducha polonistyki „galicyjskiej“. Według „Gaz. Warsz.“ (organ endecji) bowiem z polonisyki zrobiono w b. Galicji sui generis scholastykę, pod pozorem pielęgnowania romantyzmu.

— **Ze zjazdu polonistów.** 24 b. m. rozpoczął w Warszawie swoje obrady pod protektoratem p. min. W. R. i O. P. pierwszy ogólny polski zjazd nauczycieli polonistów. W imieniu komitetu organizacyjnego otworzył zjazd przewodniczący komitetu dr. Bohdan Nawroczyński, informując o celach i zadaniach zjazdu, poczem na przewodniczącego zjazdu powołano prof. Bronisława Gubrynowicza.

— **Przeciw uniwersytetowi żydowskiemu w Gdańsku.** Senat gdański zaprotestował przeciw uchwale komisji Ligi Narodów co do utworzenia w Gdańsku uniwersytetu żydowskiego.

— **Przeciw manifestacjom antipaństwowym.** Z Warszawy donoszą: W związku ze zbliżającym się dniem 1 maja władze bezpieczeństwa publicznego postanowiły za wszelką cenę niedopuścić do organizowania pochodów, wieców i manifestacyj przeciwpaństwowych. Pochody organizacyj nielegalnych będą — ze względu na bezpieczeństwo publiczne i spokój stolicy — tłumione w samym zarodku.

— **Konkursy rzeźbiarskie na wystawę paryską.** Komitet wykonawczy działu polskiego na międzynarodowej wystawie nowoczesnych sztuk dekoracyjnych w Paryżu 1925 r. ogłosił konkursy honorowe na projekty rzeźb, mających stanąć w dziedzińcu pawilonu polskiego. Termin dostarczenia projektów plastycznych 25 czerwca b. r. Konkursy są honorowe, ponieważ Komitet, rozporządzający bardzo szczupłymi funduszami, nie może w obecnym czasie przeznaczyć na ten cel odpowiednich nagród. Bliższe szczegóły w Komitecie Wykonawczym wystawy (Tamka 1 w Warszawie w lokalu Towarzystwa Przemysłu Ludowego).

— **Z pobytu wycieczki włoskiej w Polsce.** 19 bm. przybyła do Warszawy wycieczka studentów uniwersytetu genueńskiego, po zwiedzeniu Krakowa i żup Wielczki. W Warszawie Włosi spędzili 3 dni. Zwiedzili pałac łazienkowski, Zamek, Dom Baryczków, Fukiera, Stare miasto Uniwersytet i Zachętę. Z Warszawy wycieczka wyruszyła do Gdańska, skąd przez Katowice, gdzie zabawi dwa dni, powróci do Włoch.

— **Sympatyczne dementi.** Min. kolei żelazn. komunikuje, że wiadomość podana przez niektóre dzienniki krakowskie o rzekomem wybuchu bomb na torze kolejowym pod N. Sączem, jest z gruntu bezpodstawna i nieodpowiada prawdzie. (Niektóre pisma krakowskie, żyjące z senzacji, powinne to dementi wziąć sobie poważnie do serca. — Red.). (Pat.)

— **Zjazd kupiectwa polskiego z całej Polski** odbędzie się w Poznaniu 29 bm. z okazji targów IV. Targu Poznańskiego.

— **Na ćwiczeniach w Bydgoszczy** wydarzył się onegdaj tragiczny wypadek. W czasie ostrzego strzelania granatami ręcznemi jeden z granatów, trzymany przez kaprala Antoniego Jóźwiaka wybuchł przedwcześnie i poszarpał go w okropny sposób.

Z całego świata.

— **Zmarli.** We Wiedniu wybitny patolog, profesor uniwersytetu wiedeńskiego, dr. Ryszard Paltauf w 66 r. życia.

— **Międzynarodowy kongres studentów.** W Paryżu rozpoczęły się obrady kongresu Związku międzynarodowego studentów. Kongres ustalił porządek dzienny ogólnego zgromadzenia, które odbędzie się w Warszawie we wrześniu br.

— **Sukces wystwy angielskiej.** Z wszystkich miast angielskich w Europie oraz z dominiów a nawet z kolonji otrzymano wiadomości, że słyszano tam szczegóły uroczystości otwarcia Wystawy, a szczególnie przemówienie króla, jakoteż przemówienie księcia Walji słychać tam było doskonale. Cała prasa wyraża pochwałę dla świetnej organizacji wystawy i rokuje jej świetną przyszłość. Wogóle w wystawie reprezentowanych jest 78 dominiów, kolonii i protektoratów. (Pat.)

Zebrania, odczyty i widowiska.

— **Komitet sekcji finansowej obchodu 3-go Maja** zaprasza panie z wszystkich Towarzystw i Organizacji polskich na posiedzenie w dniu 28 b. m. w sali ratuszowej o godz. 6 popoł.

— **Zmiana repertuaru.** W niedzielę popołudn. zamiast zapowiedzianych „Pajaców“ i „Cavaleria Rusticana“ pójdzie „Straszny dwór“. Bilety wcześniej do nabycia w Związku Teatrów i Chórów włościańskich, przy ul. Mickiewicza oraz w Księgarni Ludowej przy ul. Szajnochy.

— **„Żona Hassana Agi“.** Generalna próba z tej sztuki już się odbyła. — Na przedstawieniu będą członkowie Ligi Polsko - Jugosłowiańskiej oraz młodzież jugosłowiańska, przebywająca na studjach we Lwowie.

— **Sprzedaż bloczków abonamentowych na maj.** Już w sobotę 26 b. m. rozpoczyna się w Teatrze Wielkim, II. p., sprzedaż bloczków abonamentowych. Ceny bloczków w złotych polskich ewentualnie w równoznacznej kwocie w markach polskich. I. kategorja 10 zł. p., II. kat. 7 zł. Loże 40 zł. Sprzedaż rozpoczyna się tak cześnie, by wszyscy mogli spokojnie zaopatrzyć się w bloczki i już 1 maja mogli je realizować. Sprzedaż odbywa się codziennie od 9 rano do 1 w południe.

— **Koncert Lw. Tow. Śpiew. „Harfa“** odbędzie się w niedzielę o godz. 11.30 w Teatrze Wielkim. Członkowie wspierający mogą pobrać swoje bilety wstępu w lokalu Towarzystwa.

Chór wystąpi z doborowym programem oraz odśpiewa po raz pierwszy w Polsce Hegera „Powrót Skrzypka“. Szczegóły w afiszach.

— **Walne Zgromadzenie Polskiego Towarzystwa Higienicznego we Lwowie** odbędzie się w sobotę dnia 10 maja br. o godz. 18.30 w dużej sali Polikliniki przy ul. Lindego.

Święcone połączone z zabawą taneczną urządza w sobotę 26. bm. Organizacja Narodowa dz. V. w sali Towarzystwa Pedagogicznego, ul. Zimorowicza 17. Zapisy przyjmuje J. Limanowski, Lwów, ul. Kopernika 2 (sklep).

——oxo——

Budowa drugiego wodociągu dla Lwowa.

Doniosłego znaczenia dla naszego miasta wniosek uchwalił onegdaj magistrat, mianowicie kontynuowanie budowy drugiego wodociągu ze Szkła. Koszta budowy mają być, pokryte z dochodów bieżących.

Jeszcze w latach 1909 do 1911 przeprowadziła dyrekcja wodociągu lwowskiego studja nad wydatnością terenu obecnego wodociągu dobrostańskiego, oraz terenów na północ od niego położonych, a to w celu zapobieżenia brakowi wody we Lwowie, względnie aby zapewnić powiększenie poboru wody na cele wodociągowe, równomiernie ze wzrostem miasta. Badania wykazały, że w okolicy źródeł rzeki Szkło (dopływu Wiszni) i jej dopływów rzek ze Starzysk i z Kurnik znajdują się bardzo wydatne źródła, występujące w analogicznych warunkach jak woda dobrostańska, tej samej jakości i pochodzenia, które nadają się etapami do dalszego zasilenia wodociągu lwowskiego. Ponieważ narazie r zchodziło się o częściowe ich ujęcie, przeprowadzono szczegółowo badania głównie nad źródłami „Paraszki“ w dorzeczu rzeki Szkło i na podstawie korzystnych badań dyrekcja wodociągu opracowała projekt rozszerzenia ujęcia wodociągowego, polegający na ujęciu wody źródeł „Paraszki“, położonych w lesie gminy Szkło, w powiecie jaworowskim.

W r. 1912 Rada miejska uchwaliła przystąpić do wykonania robót około ujęcia i doprowadzenia wody do Lwowa ze źródeł „Paraszki“ według projektu dyrekcji wodociągu. Wypadki wojenne przeszkodziły zupełnemu zrealizowaniu projektu, można to było tylko częściowo wykonać.

Obecna uchwała magistratu przyczynić się może już w najbliższej przyszłości do wykończenia bardzo pożytecznego dla mieszkańców naszego miasta dzieła, nad którym bardzo gorliwie pracował dyrektor naszych wodociągów inż. Aleksandrowicz. Lwów będzie miał większą ilość wody do skonsumowania, ale i drugi wodociąg nie usunie jeszcze zupełnie braku wody, jeżeli się nie będzie zapobiegać marnowaniu wody i jeżeli kompetentne czynniki nie będą dążyć do zaprowadzenia wodomierzy, na co już dawniej wskazywała ankieta wybitnych znawców.

Zapiski.

— (m) **„Nurt“.** Jest to nazwa młodego, bo dopiero w bieżącym roku powstałego w Warszawie dwutygodnika, w którym wypowiada się myśl i życie społeczne demokratycznej młodzieży akademickiej. Czasopismo, ujęte w obszerne ramy zewnętrzne i postawione na poważnej stopie, ma przed sobą piękne i trudne zadanie walki z zakorzenionem w społeczeństwie wstecznictwem i materjalizmem, z pustą frazeologią organów prawicowych, na której lep młodzież nasza nieopatrznie brać się daje. W nrze z 1 kwietnia roztrząsa Józef Wasowski w artykule p. t. „Walka o człowieka“ psychologię dzisiejszego społeczeństwa, którego przełom wojenny uszlachetnić i uświadomić duchowo nie zdołał. — Władysław Sieroszewski zastanawia się nad pierwiastkami rodzimemi w naszem harcerstwie, któremu „Nurt“ poświęca na swych łamach poczesne i pokaźne miejsce, Konrad Krupski polemizuje w fejletonie p. t. „Trzy tematy“ z publicystami obozu wszechpolskiego na temat zagadnień narodowo-państwowych. Dalszą część numeru zajmuja wiadomości z życia młodzieży akademickiej we wszystkich dzielnicach Polski. Adres „Nurtu“: Warszawa, ul. Sienna 16.

Wiadomości statystyczne. Ukazał się numer ósmy Wiadomości Statystycznych o objętości 8 stron i zawiera między innemi: Koszty utrzymania według obliczeń Komisji Warszawskiej dla badania wzrostu kosztów utrzymania. Ceny hurtowe. Ceny zbóż na giełdach międzynarodowych. Ceny hurtowe w Polsce. Ceny detaliczne w Warszawie. Państwowe pośrednictwo pracy w lutym r. b. Wydatki i dochody Rzeczypospolitej Polskiej za lata 1922 i 1924 (preliminowany i rzeczywisty).

——oxo——

Książki nadesłane.

Jan Powalski. W słońcu, powieść. Wydanie drugie. Stron 247. Nakład Gebethnera i Wolffa, Warszawa.

Sport.

Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Karpackiego Tow. narciarzy odbędzie się w lokalu Awa ul. Podlewskiego 7, II. p. we czwartek 1 maja. — Na porządku dziennym zmiana statutu.

24 IV. **Czarni — 19 p. p. O. L. 6:1 (3:0).** Zawody towarzyskie. Boisko 19 p. p. na Cytadeli. Obie drużyny w swych najlepszych składach. Gra w pierwszej połowie pod silną przewagą Czarnych, w drugiej połowie otwarta, pod koniec chaotyczna. Bramki strzelili Kopeć IV. 4 oraz Chmielewski 2. 19-tka uzyskała jedyną bramkę przez Tarczyńskiego w 24 min. drugiej połowy. Rogów 6:2 (3:1) dla Czarnych. Sędziował słabo p. Usarz.

24 IV. A. Z. S. III. — Biali II. 7:1 (2:0). Zawody towarz. Boisko na Cytadeli. Silna przewaga A. Z. S. III., który zrobił bardzo sympatyczne wrażenie. Sędziował p. Barbaro.

Biali — Jutrzenka. Pierwsze te zawody o mistrzostwo kl. B odbędą się w niedzielę na boisku L. K. S. Czarni o godz. 4.45.

Zawody w Łodzi. Onegdajsze zawody piłki nożnej pomiędzy berlińską drużyną Luckenwalder B. V. a turystami, zakończyły się wynikiem 4:3 (2:1). Dziś Luckenwalder gra w Warszawie z warszawską Polonią.

Zawody między klubem Lucken-Walder a Polonią. 24 b. m. zawody piłki nożnej między berlińskim klubem Lucken-Walder a Polonią zakończyły się wynikiem 3:2 (1:0) na korzyść Polonii.

Skombinowana berlińska drużyna w piłce nożnej pobiła w Berlinie drużynę mistrzowską Idrotti-Foerening z Helsingborgu w stosunku 7:0.

Kurjer Sportowy nr. 3., wyszedł już z druku i zawiera wiele ciekawych artykułów i informacji.

KURJER EKONOMICZNY

Lwów, 24. kwietnia.

+ **Fuzja banków.** Wobec zapowiedzianej **fuzji „Banku Komunalnego“, „Banku Krajowego“ i „Zakładu Kredytowego dla miast Małopolski“, która nastąpić ma w najbliższej przyszłości, „Związek Miast“ czyni obecnie usilne starania, aby zapewnić miastom należne wpływy w tej przyszłej instytucji.**

Przeprowadzenie rewizji taryfy celnej, polegające na częściowej zmianie nomenklatury oraz stawek ma być ukończone w czerwcu i ogłoszone najpóźniej 30. czerwca. (AW.)

+ **Podwyższenie podatku od uposażeń.** W Dzienniku Ustaw ogłoszone zostało rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej w przedmiocie podwyższenia podatku dochodowego od uposażeń służbowych, które obowiązywać będzie od dnia 1 maja do końca roku bieżącego. Podwyższenie podatku następuje przez odpowiednie podniesienie stopy procentowej, miarodajnej do obliczania podatku wedle skali, regulowanej — jak dotychczas — co miesiąc.

Motywem do podwyższenia podatku od uposażeń jest konieczność między innemi powiększenia kredytu na utrzymanie publicznych szkół powszechnych, które wedle projektu poprzedniego rządu miały przejść na samorządy, upoważnione do odrębnego opodatkowania na ten cel ludności. Projekt ten został zmieniony, wobec czego w celu utrzymania szkół do końca roku powiększony być musi odpowiednio na ten cel preliminarz ministerjum oświecenia. Dlatego obok podwyższenia podatku gruntowego i przemysłowego podwyższony zostaje również podatek od uposażeń. Nadto podwyższenie podatku wywołane jest potrzebą znalezienia odpowiednich funduszów w związku z wykonaniem wniesionego do Sejmu projektu ustawy o ubezpieczeniu od bezrobocia, słuszną bowiem jest rzeczą, aby pomoc dla bezrobotnych nieśli między innymi ci, którzy posiadają pracę.

ŚWIATOWA PRODUKCJA NAFTY.

Nowy Jork. (Pat.)) Światowa produkcja nafty osiągnęła w r. 1923 cyfrę rekordową a mianowicie 1.010.995.000 baryłek w porównaniu z 854.809.000 z r. 1922 i 544.885.000 z r. 1919. St. Zjednoczone wyprodukowały w r. 1923 735 miljonów baryłek, a więc 72'7 całej produkcji. Na drugiem miejscu stoi Rosja 38.000.000.000, na trzeciem miejscu Belgia 25 miljonów baryłek.

GIEŁDA LWOWSKA.

Zainteresowanie było wczoraj cokolwiek silniejsze. Duża podaż. Kursa słabe. Tendencja zniżkowa. Usposobienie spokojne.

OBROTY W AKCJACH.

Hipoteczny 1875, 1850, 1800, 1825, 1775. Małopolski 1800. Przemysłowy 1350, 1380 1360, 1370, 1375. 1400, 1425. Z. B. K. 490, 480, 500 525. 550, (480). Browary 18250, 18300. Chodorów 15500, 15600, 15750, 15700. Cegielski 1700, 1775, 1800 Gafota 1000. Tohan 1100. Ćmielów 2500, 2550 (2450, 2475). Karpalit 3100. 3200, 3150 Lokomotywy 1400 1450, 1425. Niemojowski 1975. Nitrat 825. Oikos 11700, 11650. 11750. Parowozy 1150, 1175, 1200. Pezet 800. Nafta 1750, 1775, 1825, 1875, 1800, 1835. P. T. B. 375. Rakszawa 8750. Sersza górn. 16000. Spółka Wydawnicza 4250. Tespy 17500, 17700. 17750. 18000, 17250, 17000.

Niekotowane: Azot 1200. Bank Ziemian (1000) 145, 140 (100) 140. 135. Brugger 2550. Columbia 350. Czempińska Huta 650. Elektrownia nad Sanem 600, 550. Gazy 68000, 66000, 65000, 6450o, 64000, 63500. 63750, 63500. Gazy zachodn. 17000, 16750, 16900, 16950. Gazolina 4500, 4600, 4650, 4075, 4700, 4725. 4750, 4775, 4750, 4740. Gazociągi 650, 675, nf. 600. Jaworzno (100) 72000, 73000, 73500 (25) 75000, 74500, 74250, (drobne) 85000, 85500, 84750. Len 3800 z przedpłatą. Lesienice 6250, 6000 5750, 5500. Machlejd 4600. Olkusz 1200. Przeworsk imienny 500000. Radziwiłł 4500, 4100. 4000. nf. 4000. 3900. Schön 288000. Węglówki 66. 67, 65.

KURSA ZBOŻOWE.

Pszenica krajowa 73/74 ex 1923 39000000. Żyto małopolskie 68/69 ex 1923 23000000. Żyto małopolskie 65/66 20500000. Jęczmień małopolski browarniany 24000000. Jęczmień małopolski przemiałowy 19000000. Owies małopolski 44/45 ex 1923 22500000.*) (Ceny rozumieją się w markach polskich za 100 kg. bez podatku spożywczego, miejsce stacja załadowania). *) Ceny szacunkowe bez transportu.

AKCJE KRAKOWSKIE.

Bank Ziemski Kred. 500. Bank Przemysłowy 1400. Bank Spółek Zarobk. 21500. Toan 1400. Phar ma 2800. Impex 100. Rolniccy 500. Ćmielów 2650. Pezet 800. Zieleniewski 33900. Cegielski 1950. Parowozy 1300. Trzebinia żelazo 2175. Górka 55250. Siersza górnicza 16200. Siersza elektr. —·—. Tepege 8000. Nafta 1775. Pokucie 1900. Krakus 350. Chodorów 16100. Strug 5000. Niemojowski 2100. Jaworzno dr. 88½. Gazy zachodnie 18000. Lokomotywy 1400. Len 4400. Azot 1500. Węglówki 75. Tendencja utrzymana. (AW.)

AKCJE GIEŁDY WARSZAWSKIEJ.

Elektryczność 6000. Chodorów 16500. Cukier 13750. Firley bez praw 3100. Nafta 1550. Lenartowcz 475. Ostrowieckie 33000. Parowozy 1150. Pocisk 3000. Starachowice 10000. Zieleniewski 33000. Tendencja słaba. (AW.)

GIEŁDA WARSZAWSKA.

Dolar (w Warszawie) 9.300.000 mkp.

Kursa walut Kurjer Lwowski Nr. 95.	Warszawa 24 kwietnia	Zurych 24 kwietnia	Gdańsk 24 kwietnia
	Dewizy		
100 Mk. pol.	— 100 —	—	0601-0604
1 funt ang.	40870000	24 69	25
100 frs franc.	59875000	36 50	
100 fr. szwaj.	16480000	100·00	
100 frc. belg.	51075000	31·75	
100 K czesk.	27000000	16·70	
100 K węg.	—·—	0·0075	
100 K austr.	13000	0·0080	
100 M niem.	00000	0129	
1 Dolar am.	9300000	5·63	
100 Lir wł	41175000	25·10	
100 Lei rum.	00000	3 00	
100 guld. hol.	346000000	2·09	
100 K norw.	—·—	75·75	
100 K duńsk.	— —	94·00	
100 K szw.	—	148·50	
Frank złoty	1800000		
Bony złote	1400000		
Miljonówka	960000		
	(AW)	(AW)	(AW)

OBUWIE dobre i tanio

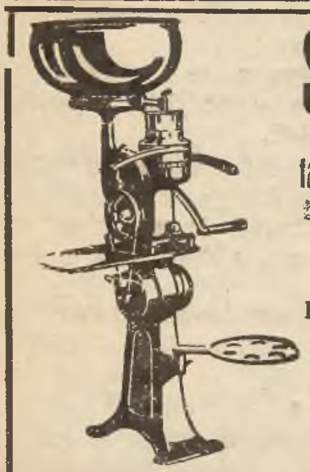
poleca firma SCHNAPEK, THIMAN, i B-cia EICHMAN **Żółkiewska 17 i Grodecka 1.**

Józef Kronik i Syn, Spółka z ogran. poręką Lwów-Zniesienie

FABRYKA PRZETWORÓW SPIRYTUSOWYCH. — Hurtownia napojów wyskokowych uruchomiła na podstawie zezwolenia Izby skarbowej l. 4108 z 16/1. 1924.

ROZLEWNIĘ SPIRYTUSU DENATUROWANEGO

i sprzedaje hurtowo i detalicznie **spirytus denaturowany** do palenia i do celów przemysłowych po najniższych cenach spożywcom, instytucjom, kooperatywom i odsprzedawcom. — Polecamy nasze wyśmienite **wódki rum, likiery i rozolisy.** 6128

SEPARATORY

fabryki **KRUPPA** w Essen

w rozmiarach 40 do 400 litrów.

„UNION“

Hurtownia rolniczych maszyn i narzędzi.

Gdańsk

Telefon 3160
Bastion Roggen 12.
60010

MŁYN WODNY

turbinowy (woda stała) budynek masywny 2 piętrowy, do tego 450 morgów ziemi, w tem 60 łąki i 60 morgów lasu, żywy i martwy inwen arz kompletny, za 16 tysięcy dolarów (równowartość mkp) zaraz na sprzedaż. Oprócz tego mam zlecone do sprzedaży dla szybko decydujących się reflektantów: 2 młyny parowe i kilka większych i mniejszych posiadłości ziemskich.

O spieszne zgłoszenia uprasza: 6047

W. MAĆKOWIAK, POZNAŃ ul. Łukaszewicza 51.

TOKARNIE HEBLARKI, SZTANCE, WIERTARKI, MŁOTY sprężynowe, PIŁY taśmowe, GRYZERKI, GATRY, TRANSMISJE, PASY, PRASY do dachówek, BECZKI, POMPY poleca „PILOT“, Lwów ul. Batorego 4. 5864

PANOWIE! Najstaranniej i najtaniej wykonuje przeróbki męskich **KAPELUSZY tylko** jedyna krajowa fabryka **Rudolfa NEUWELTA przy ul. Balonowej 3.** Składnice: Pl. Marjacki 8, ul. Kazimierzowska 25 i ul. Grodecka 72. 5942

Inserujcie się tylko w „KURJERZE LWOWSKIM“

Różne

Frickier Gerschon Ber, zgubił dowód osobisty z Będzina. Prosi o zwrot Słoneczna 45. Dowód unieważnia się. 6130

Kupno i sprzedaż.

Fortepiany, pianina, Kaim i Syn, Kopernika 16. — Telefon 2045. 5912

Fortepian komisowy, krótki znakomity, sprzedam okazyjnie i pianino znanej marki. Kopernika 26. parter Skleniarski. 6122

Czas odnowić przedpłatę!

Prosimy uprzejmie o jak najrychlejsze **nadesłanie prenumeraty**

na maj 1924.

wraz z ewentualną **zaległością** celem uregulowania nakładu

Cena prenumeraty „Kurjera Lwowskiego“ wynosi miesięcznie:

We Lwowie

do odbierania w administracji „KURJERA LWOWSKIEGO“ . . .	6 milj.
We Lwowie z odnoszeniem do domu	6,500.000
Z przesyłką pocztową w całej Polsce	6,500.000
Zagranicą	10 milj.

Cena pojedynczego numeru **250.000** Mk.

Ważne dla P. T. Sportowców!
ROWERY, płaszcze, węże, kierownice, widełka, pompy oraz wszelkie przybory do tychże. **TRYCYKLE** dziecinne poleca tanio tylko firma **JAKÓB ROSENMAN, Lwów, Akademicka 26.** Własny warstat mechaniczny. — Prowincję załatwia się natychmiast. 6072

Zawiadamiamy uprzejmie naszych P. T. Odbiorców, że założona

W ROKU 1917

FABRYKA WÓDEK LIKIERÓW I RUMU

ANDRZEJA KSIĘCIA LUBOMIRSKIEGO W PRZEWORSKU

została znacznie **powiększona,** zaopatrzona **w najnowsze urządzenia** techniczne, a znajdując się pod **kierownictwem pierwszorzędnych fachowców** jest w stanie zadowolić swemi wyrobami najwybredniejsze wymagania

Ceny niskie. Hurtownikom rabat.
Zamówienia wykonuje się odwrotnie.

6114

HURT **GUMOWE PALTA** (Angielskie) HURT

nieprzemakalne i impregnowane najnowszych fasonów 6082

poleca Hurtowy Skład **„MANCHESTER“** Warszawa Nalewki 7 (w podwórzu)

Telef. 284-72. — Ceny przystępne.

KOKS

do kuźni, centralnych ogrzewań i opału

poleca

Zakład Gazowy miejski we Lwowie

Dostarcza w ilościach od 250 kg i wyżej z dostawą do domu w obrębie m. Lwowa po cenie mp. 10 milj. za 100 kg.

Zamówienia przyjmuje Dyrekcja Zakładu, ul. Gazowa 28. Tel. nr. 492 6090

Nakładem Lwowskiej Spółki Wydawniczej, Sp. z ogr. odp. — Z drukarni Polskiej, Chorążczyzna 31, pod zarz. Z. Kiełbusiewicza. — Odpow. redaktor Tadeusz Stroiński.